

František Ochrana

Metodologie, metody a metodika vědeckého výzkumu

Obsah

Úvod	9
ČÁST I	11
1. Vědecký problém	12
1.1 Vymezení pojmu vědecký problém	12
1.2 Vědecký problém, objekt výzkumu, předmět výzkumu	14
2. Povaha vědeckého problému a výběr metodologie	18
2.1 Teoreticko-metodologický výzkumný rámec	18
2.2 Volba metodologie	20
2.3 Úhel pohledu na zkoumaný problém	23
3. Výzkumné cíle	25
3.1 Vymezení pojmu výzkumné cíle. Pokus o klasifikaci výzkumných cílů	25
3.2 Rozložení (plánování) výzkumných aktivit v čase. Monitoring cílů	27
4. Výzkumné otázky. Hypotézy	30
ČÁST II	33
5. Obecně vědní metody a postupy jejich použití ve vědeckém zkoumání	34
5.1 Vymezení pojmu obecně vědní metody	34
5.2 Empirické výzkumné metody	36
5.2.1 Pozorování	37
5.2.2 Měření	38
5.2.3 Experiment	41

5.3	Obecně vědní teoretické metody. Postupy jejich uplatnění	45
5.3.1	Analýza	45
5.3.2	Syntéza	49
5.3.3	Dedukce	50
5.3.4	Indukce	54
5.3.5	Srovnání (komparace)	58
5.3.6	Specifikace	62
5.3.7	Generalizace	64
5.3.8	Analogie	67
5.3.9	Abstrakce	68
5.3.10	Modelování	70
6.	Explanace	74
6.1	Deduktivně-nomologická explanace (explanace formou subsumpce pod zákon)	74
6.2	Pravděpodobnostní vysvětlení	77
6.3	Deterministický a indeterministický pohled na vědecký problém	78
7.	Narace	84
7.1	Podstata narace	84
7.2	Časový pohled na naraci a přístupy k typologii narace	86
7.2.1	Ex post narace	86
7.2.2	Narace interim	90
7.2.3	Narace ex ante	92
7.3	Strukturální pohled na naraci	94
7.4	Deskriptivní a normativní narace	98
8.	Specifika poznávání dějin a porozumění dějinám	103
8.1	Intencionalita v dějinách	103
8.2	Porozumění dějinám	108
ČÁST III. HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VĚDECKÉ ČINNOSTI		113
9.	Input-output model jako východisko pro hodnocení efektů vědecké činnosti	114
10.	Výstupy vědecké činnosti	117
11.	Výsledky vědecké činnosti	119

12. Metody a postupy pro hodnocení dopadů aplikovaných výsledků vědeckovýzkumné činnosti	123
12.1 Peněžní forma inkrementální analýzy společenských nákladů a společenských přínosů	123
12.2 Hodnocení efektů aplikovaných poznatků přírůstkovou metodou formou nepeněžní evaluace (případ hodnocení metodiky)	125
12.3 Expertní hodnocení efektů aplikovaných poznatků vědeckovýzkumné činnosti s použitím stupnic	127
Závěr	131
Literatura	133
Summary	142
Jmenný rejstřík	143
Věcný rejstřík	146